No. 2284 Zaterdag 15 October 1927. 44ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Curaçaosche aangelegenheden.

Een felle strijd in een kleine kolonie.

„Het Handelsblad" is wederom zijn licht in „Curaçaosche aangelegenheden" gaan ontsteken; dezen keer niet bij Gouverneur Brantjes, maar bij „twee vooraanstaande bewoners van Curaçao, van wie de een wèl, de ander niet katholiek is;" n.l. de (niet-katholieke) heer H. Statius Muller, oud-voorzitter van den Kolonialen Raad, en een katholiek medicus.

Schijnbaar heeft het licht bij mr. Brantjes ontstoken niet de vereischte helderheid gebracht in vele kwesties.

Geen wonder!

Zooals Het Handelsblad zelf getuigt, „hebben de mededeelingen van den heer Brantjes zelf een stroom van critiek ontketend" in de katholieke bladen.

Doch niet in de katholieke bladen alleen. „Het Koloniaal Weekblad" van 15 Sept. l.l. is het op menig punt alles behalve eens met mr. Brantjes, en laat zich, merkwaardig genoeg, ongeveer in gelijken zin uit als wij in ons nummer van Zaterdag 8 Oct. l.l.

De voornaamste kwesties die besproken werden, de „questions brûlantes", zijn de *politie-reorganisatie*, de *gelijkstelling* en *het beleid van gouverneur Brantjes.*

De militaire politie.

Omtrent de zending van den heer Statius Muller, „naar Nederland gekomen om, — naar werd vermeld — te trachten de omzetting van de burgerpolitie in een militaire te voorkomen", schrijft „Het Handelsblad" als volgt:

„Het zooeven gebezigde *„naar werd gemeld"* verdient de aandacht. Want wie meende, dat de heer Statius Muller naar het moederland was gereisd met het doel de plannen van den gouverneur te dwarsboomen, te trachten de uitvoering van een feitelijk reeds definitief plan te voorkomen, vergist zich.

Wij herinneren er in dit verband aan, dat — wij meldden het reeds — de plannen tot reorganisatie van de Curaçaosche politie reeds in alle instanties zijn goedgekeurd en de Staten-Generaal de daarvoor benoodigde gelden voteerden. Zoodat de kans om opschorting van of verandering in de uitvoering te verkrijgen, gering moest worden genoemd.

Het lag dan ook geenszins in de bedoeling van den heer Statius Muller om bij den minister verzet aan te teekenen tegen den nieuwen maatregel en te probeeren uitvoering van de plannen te voorkomen. Evengenoemde heer heeft slechts dit doel: een poging aan te wenden om het militair karakter van de nieuwe politie eenigszins te verzachten. M. a. w.: niet een geheel militaire politie te Willemstad in te voeren, doch een burger-kern aanvankelijk te behouden. Voldoet dan de militaire politie, dan zou die kern kunnen worden terug getrokken; voldoet zij niet dan zou de kern van burgerpolitie kunnen worden uitgebreid. Hetgeen dus neerkomt op een poging om van den minister nog eenige concessies te verkrijgen. Wat reeds dadelijk heel iets anders is!"

O. i. zeilt Het Handelsblad hier eenigszins in het vaarwater van mr. Brantjes. Want al noemt het blad verder op den heer Muller „een afgevaardigde van de kolonie." de beteekenis van zijn zending wordt toch wel al te veel verkleind. Den heer Statius Muller is wel degelijk door den Kolonialen Raad zeer dringend verzocht om de tenuitvoerlegging van het plan militaire politie, - zooals voorgesteld - te voorkomen. Het adres aan H. M. de Koningin bewijst 't ten overvloede.

Het Handelsblad gaat verder:

„Daar er is nog meer!

De heer Statius Muller is met den gouverneur overtuigd dat een krachtig politiecorps voor Curaçao, in het bijzonder voor Willemstad, noodzakelijk is, vooral nu tengevolge van de welvaart in de kolonie en de steeds meer arbeidskrachten vragende industrieën een stroom van werkzoekenden, o. a, uit Venezuala, in onze kolonie immigreert. En die Venezuelanen vormen een lastig volkje, dat terdege onder den duim moet worden gehouden.

„Vroeger hadden wij één moord per jaar, nu één per week!" — zeide de heer Statius Muller, wiens verklaringen in dit opzicht bijna woordelijk gelijkluidend zijn aan die van den gouverneur.

„Daarbij komt nog dit:

De heer Statius Muller heeft hier te lande een studie gemaakt van onze militaire politietroepen, sprak lang met een der aanvoerders, die ook in de West diende, en had slechts woorden van lof voor het corps.

Wat ons de opmerking ontlokte, dat zijn bezwaren tegen de reorganisatie van de politie, zooal de gouverneur van Curaçao die wenschte, dan toch grootendeels waren ondervangen. Feitelijk bleek dit dan ook het geval te zijn!

„Ik heb" — aldus de heer Statius Muller — „geen bezwaar tegen politietroepen voor de kolonie, wel tegen de soldaten als politie-agenten."

— „Maar u krijgt *politietroepen*!" — verzekerden wij, aan de hand van de laatste verklaringen van den gouverneur. „Politietroepen uit Nederland, juist zooals u die thans heeft gezien .... en goedgekeurd. De aanmelding van kader en minderen voor dienstneming op Curaçao is bevredigend."

Waarop de heer Statius Muller verzekerde, dat hij op het oogenblik ook geen andere oplossing zag. In één opzicht echter wilde hij gaarne dat de minister wat water in zijn wijn zou doen: de zaak moest in de kolonie haar beslag krijgen en niet van bovenaf worden opgelegd. Wat o. i. kan gebeuren wanneer Curaçao vraagt om precies datgene wat het nu gaat krijgen!

Het wil ons voorkomen, dat de quaestie van de reorganisatie der politie thans op gelukkige wijze nader kan worden geregeld. In principe zijn thans beide partijen het eens; bij de uitvoering van het plan zal gemakkelijk met eenige wenschen van minder belang rekening kunnen worden gehouden. Hoofdzaak is, dat de heer Statius Muller, eigenlijk een afgevaardigde van de kolonie, op dit gebied geen tegenstander van den gouverneur is. Dat kan slechts in het belang van Curaçao zijn!"

Een enkele kantteekening onzerzijds kan hierbij niet achter wege blijven.

Volgens Het Handelsblad zijn thans beide partijen het in principe eens, en zal bij de uitvoering van het plan gemakkelijk met eenige wenschen van minder belang rekening kunnen worden gehouden. De correspondent van de N. Rott. Crt. heeft in de van zijn hand afkomstige artikelen verschillende ernstige grieven tegen de militaire politie en het bij den Kolonialen Raad ingediend ontwerp ontwikkeld.

Of bij het onderhoud van het Handelsblad met den heer Statius Muller die grieven besproken zijn, blijkt niet. Voor zoover ons bekend, zijn die bezwaren nog niet uit den weg geruimd en bestann die moeilijkheden nog.

Eigenaardig klinkt de verklaring van het Handelsblad: „wanneer Curaçao vraagt om precies datgene wat het nu gaat krijgen."

Zooals uit de gevoerde besprekingen duidelijk genoeg is gebleken, zal Curaçao niet vragen, om het ontwerp, dai onder goedkeuring van zoovele ingezetenen, door den Raad is bestreden en verworpen. Of zal, indien Curaçao om politetroepen vraagt, met eenige wenschen van *minder* belang rekening worden gehouden?

Nog in een artikel, voorkomende in de N. Rott. Crt. van 3 Sept. l.l. (opgenomen in ons nummer van 1 October, en op ons den indruk makende als te zijn de conclusie van het met Z. E. den Minister besprokene) verklaart bedoelde correspondent: „Neen werkelijk, de K. R. dient een groot algemeen Nederlandsch belang, als hij zich met hand en tand verzet tegen het doordrijven van een maatregel als waarom het hier gaat. enz".

Nog een kleine opmerking.

Dat er thans hier een moord per week plaats heeft, is niet juist. Bij ons weten heeft er gedurende het 3de kwartaal geen enkele plaats gehad.

De Gelijkstelling.

Het Handelsblad zegt:

Vervolgens werd besproken — in tegenwoordigheid van een katholiek geneesheer uit Willemstad — de nog besproken aangelegenheid van de gelijkstelling van het onderwijs.

En na nogmaals herinnerd te hebben, aan hetgeen Mr. Brantjes daaromtrent in het persgesprek verklaart heeft, gaat het aldus voort:

„Nog verdient het de bijzondere aandacht, dat toen de gouverneur voor de eerste maal *zelf* sprak na de mededeeling van den minister van Koloniën op 21 Juni j.l. in de Eerste Kamer — op gezag van mr. Brantjes gedaan — dat „in de betrokken kringen van Curaçao allerminst de begeerte uitgaat naar volledige doorvoering van de gelijkstelling."

„Allereerst willen wij bij die mededeeling even stil staan. De heer Statius Muller verzekerde ons — en zijn mededeelingen over dit onderwerp werden alle ten volle onderschreven door zijn katholieken metgezel, den medicus — dat „in de kolonie niemand zich bekommert over de gelijkstellingsquaestie". Behalve natuurlijk de missie! Door welke mededeeling ook in dit opzicht de verklaringen van den gouverneur worden onderschreven. (??? A. d. C.)

„Maar" — aldus de heer Muller — „wat zijn die *betrokken kringen*, waarvan de minister, c.q. de heer Brantjes, spreekt?"

En tot den strijd over die vraag, welke *misschien* een woordenspel bevat, is wellicht de animositeit der katholieke pers tegenover mr. Brantjes terug te brengen. Want wij meenen dat evenmin wat betreft dit punt — de gelijkstelling van het onderwijs — het algemeen beleid van Curaçao's gouverneur in het gedrang komt.

Van katholieke zijde hier te lande wordt aangenomen, dat de heer Brantjes de door den bisschop te Willemstad nauwkeurig geformuleerde wenschen van het bijzonder onderwijs heeft weggemoffeld; m. a. w.: dat de gouverneur den minister niet heeft overhandigd (of gesproken over) het lijstje van desiderata, den gouverneur door het hoofd der missie — even voor het vertrek uit de kolonie van mr. Brantjes — ter hand gesteld. Dat lijstje, waarvan de heer Brantjes ons gedurende het onderhoud onomwonden sprak!

Maar indien zou moeten worden aangenomen, dat gouverneur Brantjes voor den minister belangrijke détails heeft achtergehouden, welke eerstgenoemde met ons in den breede besprak, dan nog zou dat de zaak zelve niet kunnen schaden, aangezien de minister van die bijzonderheden ongetwijfeld toch volkomen op de hoogte is. Niet door het verslag van ons laatste persgesprek met den heer Brantjes, maar door lezing van het orgaan der missie te Willemstad. In de „Amigoe di Curaçao" van 23 Juli j.l. heeft mgr. Vuylsteke de zaak uitvoerig behandeld; wij wijdden daaraan aandacht, terwijl de Nederlandsche katholieke pers het betoog van den bisschop geheel overnam. Van den minister kan dus ter zake geen onwetendheid worden verwacht, zelfs niet indien de heer Brantjes de quaestie op het Plein onvolledig zou hebben overgebracht of zich met een woordenspel van de zaak zou hebben afgemaakt!

Aan de gelijkstelling van het onderwijs op Curaçao is — wij kunnen niet anders aannemen — in het kabinet van den minister van Koloniën de aandacht besteed, welke de aangelegenheid verdient. Het persrumoer van thans is ons daarom niet heelemaal duidelijk.

Voor ons en vele anderen is de beteekenis van de woorden „in betrokken kringen" duidelijk. Die kringen worden gevormd door geheel Curaçao, met uitzondering van de missie als de eenige betrokken partij. En de heer Statius Muller, die zeker sprak namens verscheidene Curaçaoers, verklaarde nog gisteren: „ik ben tegen een gelijkstelling zooals die in Nederland bestaat."

„Dus tegen een volledige gelijkstelling?" — vroegen wij. Het antwoord, óók van den geneesheer, luidde bevestigend!

Wij meenen hiermede, voorloopig althans, de quaestie van het onderwijs op Curaçao voldoende te hebben belicht. En de zaak zelve wacht nog op een definitieve regeling, zooals ook door den minister (op 22 Juni j. l.) werd toegezegd."

Wij zijn het met Het Handelsblad volkomen eens dat het „wegmoffelen" van de door den Bisschop nauwkeurig geformuleerden wenschen *„de zaak zelve"* niet kan schaden; maar wel doet het schade aan de reputatie en het prestige van den man, die zich aan dat „wegmoffelen" heeft schuldig gemaakt.

Het Bijzonder Onderwijs heeft gelukkig nog wel beter en loyaler verdedigers, en het rechtvaardigheidsgevoel spreekt bij het overgroote deel der Staten Generaal duidelijk en krachtig genoeg, om van dit „wegmoffelen" niets behoeven te vreezen.

Geheel dit entrefilêt over de gelijkstelling van het onderwijs is overigens een gedraai van woorden, als we maar zelden te aanschouwen kregen, en dat het Koloniaal Weekblad in zijn nummer van 15 Sept. l.l. de woorden ontlokt: „Wij moeten aannemen dat het aan ons ligt, dat wij moeten bekennen er niets — maar ook letterlijk *niets* van te begrijpen."

Blijkbaar wil het Handelsblad mr. Brantjes. wiens anti-papistisehe uitlatingen nog al stof opgejaagd en ergernis verwekt hebben, in bescherming nemen. Maar het doet dit op zoo'n onhandige wijze, dat wij er hartelijk voor bedanken zouden. Het vindt de verklaring, dat, „in de betrokken kringen van Curaçao allerminst de begeerte uitgaat naar volledige doorvoering van de gelijkstslling" nog al duidelijk. Die kringen zouden gevormd worden door geheel Curaçao, met uitzondering van de missie als de eenige betrokken partij. Het Handelsblad neemt dus aan, dat de missie de eenige betrokken partij is; en dat er dus in elk geval een uitzondering moet gemaakt worden op de zoo algemeen door den minister in de Eerste Kamer afgelegde, en uit de mond van mr. Brantjes opgeteekende verklaring.

Maar dan is die verklaring ook niet juist, — te minder zelfs, omdat de katholieke missie in Curaçao toch maar geen quantité négligeable is.

Doch hoe dit nu weer te rijmen met hetgeen het Handelsblad zelf uit den mond van mr. Brantjes heeft opgeteekend, dat n.l. de Bisschop hem zelf zou hebben gezegd. dat de wensch naar algeheele gelijkstelling niet bestaat.

Want volgens het Handelsblad (niet volgens den minister) zou juist de missie als de eenige betrokkene partij een uitzondering maken.

Het is een gedraai met woorden, ieder eerlijk-denkend mensch onwaardig, — dat echter een dieperen ondergrond heeft.

Alleen nog dit. In de laatste jaren is er op Curaçao weinig over de gelijkstelling gesproken; en niet iedereen weet hoe het met de uitvoering ervan gesteld is; maar volslagen onjuist is dat, met uitzondering van de missie, er in geheel Curaçao de wensch naar algeheele gelijkstelling niet zou bestaan.

Die opvatting is in strijd met wenschen die reeds meermalen vroeger zijn uitgesproken, en met protesten en uitingen van verontwaardiging die ons sinds het bekend worden van mr. Brantjes' woorden bereikten. De strijd gaat niet maar om een woordenspel, zooals het Handelsblad er van maken wil, maar is wel degelijk een strijd om het princiep; zoodat het persrumoer alleszins gerechtvaardigd is.

Ten slotte nog het **beleid van den Gouverneur.**

Hieromtrent zegt Het Handelsblad:

„Maar nog één quaestie diende te worden besdroken.

Duidelijk trad, vooral sinds de behandeling in de Eerste Kamer van de begrooting van Curaçao, aan het licht, dat de oppositie tegen gouverneur Brantjes in de kolonie vrij algemeen was. De eerste woorden van critiek op het huidige bestuurs-beleid werden geuit door den minister van Koloniën, die van mr. Brantjes zeide, dat hij, dr. Koningsberger, in den gouverneur gaarne eenige meerdere voortvarendheid zou zien. Terwijl uit de afdeelingsverslagen der Eerste Kamer de meening sprak, dat de Koloniale Staten te Willemstad het vertrouwen in mr. Brantjes hadden verloren. En ten slotte: de beide heeren, met wie wij gisteren een onderhoud hadden, toonden zich ook geen bewonderaars van dezen gouverneur. Hunne klachten waren analoog aan die van den minister.

Mr. Brantjes had, volgens hen, gebrek aan belangstelling en toonde te veel neiging om de zaken te laten liggen en afdoening uit te stellen. Een opinie, die met tal van voorbeelden werd gestaafd.

De quaestie der watervoorziening had gedurende vijf jaren getraineerd; aan het onderhoud der kaden en de haven werd nooit iets gedaan; bij benoemingen speelde persoonlijke voorkeur een voorname rol — een jong arts, eerst weinige maanden in de kolonie, was plotseling met voorbijgaan van alle ouderen, tot chef van den gezondheidsdienst benoemd — de gouverneur had het politiecorps en het garnizoen heelemaal laten verloopen, vermoedelijk teneinde gemakkelijker de reorganisatie te kunnen doorvoeren; er werd veel geld uitgegeven zonder dat iets werd bereikt; enz. enz. Ziedaar eenige der bezwaren, welke in Curaçaosche kringen tegen den heer Brantjes werden geopperd."

En komt dan tot de volgende conclusie.

„Wij willen in deze netelige quaestie geen partij kiezen; hoorden uit den mond van den gouverneur wat hij in het belang der kolonie denkt te ondernemen en vernamen uit de burgerij-kringen wat men tegen den landvoogd heeft. Waarmede voorloopig aan beide partijen recht is gedaan!

Doch dit willen wij nog opmerken: in een kleine kolonie doen zich steeds dergelijke geschillen voor, omdat in een beperkte gemeenschap altijd particuliere belangen en belangetjes kunnen worden geschaad door een van het centraal gezag emaneerenden maatregel. En op Curaçao kan dat des te eerder het geval zijn, omdat daar de Koloniale Raad de vertegenwoordiging vormt niet alleen en niet in de eerste plaats van de burgerij, maar allereerst van particuliere belangen. Welke laatste in botsing kunnen komen met elk bestuur!

Wat niet wegneemt, dat de grieven der Curaçaoers verdienen ter dege te worden onderzocht, terwijl de minister den gouverneur thans nog met goeden raad van dienst kan zijn."

Tot zoover het Handelsblad.

Uit den mond van twee vooraanstaande bewoners van Curaçao heeft het Handelsblad verschillende grieven tegen het beleid van mr. Brantjes vernomen. Soortgelijke en nog ernstigere zou het Handelsblad uit den mond van tal van andere Curaçaosche ingezetenen kunnen vernemen; en daarbij ook hooren klagen dat er geen rekening wordt gehouden met wenschen die uit de Curaçaosche burgerij voortkomen.

De meest ongezonde plek in het huidig Bestuur is wel zijn autocratisch karakter, dat zich te sterker doet voelen nu het verlangen naar autonomie steeds sterker en algemeener wordt.

Het gaat hier niet over particuliere belangen en belangetjes. die in botsing kunnen komen met het Bestuur. Het stempel dat het huidig Bestuur draagt, is het, wat algemeen verbittering wekt en wat een zeer bedenkelijke sfeer van wantrouwen heeft geschapen.

Het Handelsblad zegt, dat de grieven der Curaçaoers verdienen ter dege te worden onderzocht. Wij zijn ervan overtuigd, dat indien de Nederlandsche Regeering dat advies in den wind slaat, het te voorschijn brengen van de plannen van Gouverneur Helfrich, en als urgentieprogram voorzetten, geen verandering in den hoogst onbevredigenden toestand zal brengen.

Het Christelijk getuigenis van Rome's oudste kerken.

Niet enkel om haar dikwerf bewonderenswaardige kunstvormen: niet enkel om haar talrijke schitterende mozaïeken: niet enkel ook om den overstelpenden rijkdom van haar marmerpracht en de verrukkelijke kleurschakeering van vloeren, plafonds en muren; maar óók om haar eerbiedwaardigen ouderdom en haar indrukwekkende geschiedenis verdienen vele kerken van Rome de aandacht van den ernstigen Christelijken bezoeker: aldus schrijft uit Rome Pater F. Hendrichs S. J., de auteur van het prachtwerk „Het Christelijk Getuigenis der Catacomben".

Uit de verste oudheid zijn vele dier kerken tot ons gekomen, meelevend in haar steenen vormen het zich staag ontwikkelend leven der Christenheid, telkens weer met dat leven historisch uitgegroeid, altijd openbarend het leven dier Christenheid, voor wier eeredienst zij waren gebouwd.

Zoo rijst te Rome, náást het „Christelijk getuigenis der Catacomben", het „Christelijk getuigenis van Rome's oudste kerken".

Het getuigenis der Catacomben komt tot ons in symbolische vormen, die uitbeelden, wat de eerste Christenheid heeft geloofd en liefgehad, — het getuigenis van Rome's oudste kerken spreekt voor haar historie, haar eeredienst en haar hiërarchische regeling.

Ook hier is het monumentaal bewijs in volkomen harmonie met de documenten; ook hier hebben de uitgravingen en vondsten der laatste 40, 50 jaar machtige bewijzen aangevoerd voor de grootste eenheid, waarin — gelijk mgr. Kirsch aanmerkt in zijn werkje: „De gebouwen van den eeredienst in den oudsten Christentijd" — de Roomsche Kerk zich verheugt van de eerste Christentijden af.

Rome's oudste kerken getuigen in haar eenvoudige, voor het gewoon gezond verstand bevattelijke, monumentale historie; dat is, door de geschiedenis der oudste kerken zelf. Dit historisch bewijs uit de monumenten ligt op oudheidkundig en rechtskundig gebied.

Het bleek immers aan de Christelijke oudheidkunde, na tal van opgravingen, dat vele kerken, die men in de vierde en vijfde eeuw als Pauselijke basilieken aantreft, een vóórbestaan hadden tot in den allereersten Christentijd, zoodat logisch alle twijfel is uitgesloten, of de Christenheid der Pausen uit de 4de eeuw mogelijk een andere Christenheid is geweest dan die der allereerste tijden; — twintig kerken, de eene krachtiger dan de andere, dragen hetzelfde argument aan.

Het bleek vervolgens, dat de Pauselijke Christenheid in de 3de en 4de eeuw, soms vermoedelijk nog vroeger, op graven van martelaren — zonder dat eenige andere Christenheid deze aan de Christenheid der Pausen betwistte: ja zóó, dat heel de Christenheid, óók de eigenaars der kerkhoven, waar de graven lagen, dit blijkbaar goedkeurden, — heiligdommen, kleinere dan of grootere, hebben gebouwd; waaruit logisch volgt, dat de martelaren der groote Christenvervolgingen tot de Christenheid der Roomsche Kerk behoorden.

Dat dit alles met afbeeldingen of lichtbeelden, die de monumenten doen spreken, behoort te worden toegelicht, ligt onmiddelijk voor de hand.

Juridisch getuigen Rome's oudste kerken het eigendomsrecht der Roomsche Kerk als lichaam over de gebouwen van den eeredienst onbetwistbaar. Eerst eigendom van heidenen, die het Christengeloof omhelsden; later, op welke wijze dan óók, soms van zekere genootschappen; treedt in de 3de eeuw openbaar de Roomsche Kerk op als haar eigenares, blijken deze eerbiedwaardige gebouwen kerkelijk gemeentebezit der Kerk van Rome.

Zóó verloor de Roomsche Kerk haar gebouwen bij de Christenvervolgingen, zóó werd herhaaldelijk — eerst door heidensche keizers en ten slotte door Constantijn — niet aan een vage Christenheid, maar aan de Roomsche Kerk het geheel van Rome's kerken teruggeschonken. Dit argument lijkt beslissend voor de vraag, of de oudste Christenheid Roomsch was ja dan neen; de historie getuigt hier even machtig op juridisch als op archeologisch gebied.

Het getuigenis van der oudste kerken eeredienst is al even klaar en duidelijk.

Het lijkt mij, dat het in drie vormen tot ons komt.

Vooreerst: deze oudste kerken zijn blijkbaar gebouwd voor een eeredienst, die enkel in de Roomsche Kerk bestaat. Hier zijn afbeeldingen schier onmisbaar; men moet het feit zien, en het feit openbaart zich in allerlei verscheidenheid.

Vervolgens: zij zijn dikwerf gebouwd voor een doodenliturgie, waarvan enkel de Roomsche Kerk heugenis heeft.

Ten slotte: zij spreken monumentaal en liturgisch zóó krachtig van Heiligenvereering, dat niemand, die deze oude steenen hoort roepen, er de ooren voor sluiten kan.

Het Roomsche is ook hier onmiskenbaar.

Deze oudste kerken getuigen ten laatste zeer sterk door haar hiërarchische regeling.

1. Dit getuigenis klinkt op in haar Hoofd, den Paus van Rome, die onmiskenbaar zeker reeds in de derde eeuw, zóó als-van-zelf-sprekend het geheele beheer van de kerken, de bedienaren der heiligdommen, de verdeeling der kerken over Rome regelde, dat aan de Roomsche hiërarchie als het opperste bestuur der oudste Christenheid logisch niet te twijfelen val.

2. Deze hiërarchie bestaat uit bedienaren, waarvan de namen uitsluitend in de Roomsche Kerk worden gevonden en waarvan met de deskundige hulp van prof. dr. Josi een verzameling kon worden samengesteld, die werkelijk overtuigend is: Paus, Bisschop, Priester, Diaken; Subdiaken, lector, acoliet, exorcist — derhalve óók de mindere orden der Roomsche Kerk vindt men in grootere getale in de steenen der Catacomben als bedienaars van Rome's kerken.

3. In haar openbare verschijning zijn deze kerken voorts volkomen Roomsch en.

4. zij omvatten zóó machtig heel Rome, alle Christelijke begraafplaatsen ingesloten, dat aan een andere Christenheid, naast de Roomsche, klaarblijkelijk geen gedachte kan zijn.

Stellig, ik herhaal het, zijn vele lichtbeelden of afbeeldingen onmisbaar, om de bewijzen dezer apologie van Rome's oudste kerken volkomen te overzien, — toch leek het mij voor uw lezers van waarde en beteekenis te weten, dat werkelijk, naast het getuigenis den Catacomben, het getuigenis van Rome's oudste kerken bestaat.

J. P.

Het Bijzonder onderwijs op Curaçao.

De Parlementaire redacteur van „De Maasbode" neemt in het nummer van 13 Sept. j. l. Gouverneur Brantjes even onder handen naar aanleiding van zijn mededeelingen aan het Handelsblad omtrent het Bijzonder onderwijs.

Voor hetgeen daar is medegedeeld, — onze lezers zullen 't zich herinneren uit ons nummer van verleden week, — zegt de redacteur, „hebben wij helaas amper een woord dat hier kan worden neergeschreven. Het is ongeloofelijk en men staat verstomd over de voorstelling van zaken, die hier door den Gouverneur van het bijzonder onderwijs in dit deel van het Rijk wordt gegeven, terwijl hij moet en kan weten dat de toestand anders is."

„Als de gouverneur echter zonder meer beweert, dat wat de bezoldiging aangaat de gelijkstelling er reeds is, dan aarzelen we niet met klem te verklaren, dat deze voorstelling, zonder toevoeging, met de waarheid in strijd is.

Bij het openbaar onderwijs betaalt het Rijk een hoofd en ten minste een onderwijzer, zoodra het aantal schoolgaande kinderen meer dan 40, en een hoofd en ten minste twee onderwijzers, zoodra het honderd bedraagt. Voor elk vijftigtal schoolgaande kinderen boven de honderd wordt een onderwijzer meer vereischt, zoo bepaalt artikel 28 van de Verordening van 1907.

Bij het bijzonder onderwijs betaalt het Rijk krachtens artikel 8 van het Kon. besluit van 1922:

a. voor de scholen in het stadsdistrict op Curaçao: een onderwijzer op elk getal van ten hoogste vijftig leerlingen;

b. voor de overige scholen: een onderwijzer op elk getal van ten hoogste tachtig leerlingen.

Dit alles met de toevoeging, dat de kinderen minstens 6 jaar moeten zijn en per maand niet meer dan een derde der schooltijden mogen hebben verzuimd, om in het aantal te kunnen worden meegeteld. Bij het openbaar onderwijs bestaat deze voor de bezoldiging van een onderwijzer zoo riskante bepaling, die soms meebrengt dat als één kind tien dagen ziek is, over die maand geen salaris vergoed wordt, niet.

Maar ook al krijgt een aantal onderwijzers aan het eind van een maand hetzelfde traktement, dan kan men nog niet spreken van gelijke bezoldiging, daar de onderwijzer bij het B. O. niet pensioengerechtigd is, geen uitrustingskosten ontvangt, geen vrijen overtocht geniet, geen verlofstraktement kent, geen premie ontvangt en wat het ergste is, zelfs bij ziekte langer dan een maand niets meer krijgt. Overkomt een Europeesch bijzonder onderwijzer in dit tropisch klimaat het ongeluk van ziek te worden, dan laat het Gouvernement hem aan zijn lot en in dat vreemde land, ver van ouders en bloedverwanten, aan de openbare liefdadigheid over, in tegenstelling met den openbaren onderwijzer, die inkomsten blijft genieten. Een toestand die een schande is voor een staat als Nederland.

De bezoldiging van den onderwijzer bij het O. O. is met het recht op pensioen en alle andere hier genoemde zaken dan ook in werkelijkheid veel hooger dan die van den onderwijzer bij het B. O. *Wie het anders beweert,* zooals de gouverneur, *geeft een . . . verkeerde voorstelling van zaken.*

Over de ter sprake gebrachte „bouwtoelage" zullen wij niet veel zeggen, want zij verdient dezen naam allesbehalve. Volgens punt 6 van artikel 7 van het Kon. besluit betaalt het gouvernement, ter tegemoetkoming in de kosten van het stichten, verbouwen of aankoopen van schoollokalen en het aanschaffen van meubelen per jaar nog geen gulden per kind. Voor een school van 400 tot 500 kinderen, die thans van bouwen bijna f. 100.000 kost, bedraagt deze toelage per jaar maximaal f. 300. Een bedrag, nog niet voldoende om de lokalen schoon te houden.

Men moet toch wel erg kleingeestig zijn om dit eenig recht, op wat minder is dan een aalmoes, aan te halen als bewijs voor de doorvoering van de gelijkstelling."

Wat er van het niet wenschen van de volledige gelijkstelling, zooals de Gouverneur verklaarde aan is, weten wij allen, nadat de Apost. Vicaris omstandig zijn wenschen heeft kenbaar gemaakt. Alleen is 't de moeite waard de toelichting van den Gouverneur daarop te vernemen.

„De Maasbode" schrijft:

„Omtrent het niet wenschen van de volledige gelijkstelling geeft de gouverneur de verrassende toelichting, dat dit voortspruit uit het feit, dat de missie niet wenscht prijs te geven de vrijheid om kosteloos onderwijs te geven. Een vrijheid, die ze uit den aard der zaak volgens hem voor een deel zou verliezen, indien volledige gelijkstelling werd ingevoerd.

Dat is iets nieuws, vooral waar op het oogenblik in Curaçao het geheele lager onderwijs kosteloos is en er alleen op de M. U. L. O.-scholen betaald wordt, in verband met het ontbreken van den leerplicht.

Maar, zoo-zouden we willen vragen, kent de gouverneur, die op al gebied zoo becritiseerd is en waarvan de Minister zelfs verklaarde, dat niet voortvarend was, dan ook de wet niet? Art. 180 van het Regeeringsreglement, dat hij moet toepassen schrijft voor: „Zooveel de middelen gedoogen zorgt de Overheid dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brenge ook der onvermogenden."

Door zijn toelichting van den wensch om niet tot algeheele gelijkstelling te komen, geeft de gouverneur blijk geen flauw begrip te hebben van de taak die het regeeringsreglement, hem op het gebied van het onderwijs oplegt. Hoe ver de gelijkstelling ook wordt doorgevoerd, men zal steeds rekening moeten houden met artikel 180, dat voorschrijft, dat het onderwijs ook genoten kan worden door de onvermogenden, dus desnoods geheel kosteloos moet worden gegeven.

Dat is echter nog niet alles. Uit het heele betoog van den gouverneur is het overduidelijk, dat hij de gelijkstelling, die de wet voorschrijft, niet wil. Daarom moet ook het spook van de nieuwe belastingen, zonder welke de gelijkstelling volgens hem niet mogelijk is, dienst doen. In zijn verblindheid merkt hij niet, dat hij dat spook later zelf op de vlucht jaagt, als hij vertelt, welke werken op Curaçao begonnen zijn en daaraan toevoegt, dat er sedert eenige jaren reeds overschotten zijn en en dat hij de laatste drie jaren geen cent van het moederland noodig had.

Tot nu toe was altijd het motief tegen de doorvoering van de gelijkstelling, dat er een tekort was, maar nu dat er, volgens 's gouverneurs eigen verklaring, niet meer is, wordt er iets anders gezocht om de wet in strijd met zijn plicht niet uit te voeren. Het overschot wil de gouverneur nu gebruiken voor haven-uitbreiding en wegverbetering.....

Dat de gouverneur persoonlijk tegenstander van het bijzonder onderwijs is en het wettelijk voorschrift van de gelijkstelling niet uitvoeren wil, blijkt nogmaals overduidelijk uit hetgeen hij zegt over de salarissen. De kosten van het levensonderhoud blijven stijgen, maar een algemeene verhooging der salarissen gaat volgens hem niet, omdat deze zou werken in de richting van de gelijkstelling, aangezien dan ook voor de religieuzen een hoogere toelage zou moeten worden gegeven, terwijl er thans reeds belangrijke baten uit de scholen in de kas der missie vloeien.

Voor wat hier gezegd wordt kunnen we geen woord vinden. We moeten volstaan met de verklaring dat dominé Lingbeek het niet verbeteren kan. Dezen anti-papist kunnen slechts gelukwenschen met den steun van den katholieken gouverneur, hoe beschamend het dan ook is.

Wat de gouverneur zegt, is echter in strijd met de waarheid. De missiekas op Curaçao is leeg, men leeft daar, gebukt onder drukkende zorgen voor het onderwijs, in de grootste armoede. Bovendien, welke baten kan

KERKLIJST.

H. FAMILIE-KERK, SAN MATEO.

Gedurende de **geheele maand October** is er Lof iederen avond om 7 uur. Onder het Lof zingen alle menschen de latijnsche gezangen en liederen ter eere van Maria.
Zondag'savonds en Woensdag'savonds onder het Lof is er een korte predikatie.

St. ANNAKERK - OTRABANDA.

Iederen avond gedurende de Octobermand is er om 7 uur uitstelling van het Allerheiligste en Rozenhoedje met gezangen. Dinsdag 's avonds Lof met preek.

H. ROZENKRANSKERK - PIETERMAAI.

Gedurende de Octobermaand, iederen avond om 7 uur. Lof met rozenhoedje en gezangen ter eere van de Koningin v. d. Allerh. Rozenkrans.
Maandag en **Woensdag** 's avonds Lof met preek.

het onderwijs geven, waarbij nog niet de helft van de religieuze onderwijzeressen van Overheidswege gesalarieerd zijn, voor onderhoud, gebouwen enz. een aalmoes gegeven wordt, terwijl alleen op de Mulo-scholen eenige honderden leerlingen schoolgeld betalen? Ieder onbevooroordeelde voelt, dat de beschuldiging van den gouverneur valsch is.

Het is meer dan verschrikkelijk, dat een gouverneur dit met het gezag van de Overheid, durft te verklaren, terwijl hij beter dan iemand anders kan weten, dat om het bijzonder onderwijs in stand te houden, het vicariaat jaarlijks bij geloofsgenooten in Amerika moet gaan bedelen, omdat het gouvernement te kort schiet in den plicht door de wet opgelegd.

Wil de gouverneur het bijzonder onderwijs op Curaçao, dat daar sedert 1844, met niet te beschrijven opofferingen gegeven wordt, vermoorden, laat hij het dan openlijk verklaren; maar dan moet hij er zich ook niet op beroemen, dat hij dit deel van het Rijk omhoog heeft gebracht en er bezuinigd heeft. Als zijn opzet gelukt, dan zal het onderwijs, waarvoor hij dan zelf zorg moet dragen, den Staat jaarlijks schatten kosten, die Curacao voorloopig zeker niet op kan brengen."

BERICHTEN

MISSIE-NIEUWS.

Nieuwe missionarissen.

7 October zijn per S.S. „Venezuela" naar hier vertrokken de Weleerw. Paters B. KRUGERS, die reeds jaren hier gewerkt heeft, doch voor herstel van gezondheid, een paar jaar geleden repatrieerde, en MARTINUS MEESTERS.

21 October zullen per S.S. „Van Rensselaer" naar hier vertrokken de Weleerw. Paters PIUS PAANAKKER en HENRICUS PENNINX.

Perzelfde gelegenheid zal naar hier terugkeeren de Eerw. Frater SIGISMOND, vergezeld van drie nieuwe Fraters, bestemd voor het R. K. onderwijs.

Wij wenschen allen een voorspoedige reis en behouden aankomst alhier.

Onderwijzer voor de Openbare School.

Donderdag l.l. is per S.S. „Stuyvesant" gearriveerd de heer VAN HEESWIJK, benoemd tot onderwijzer aan de Hendrikschool alhier, vergezeld van zijn familie.

Naar wij vernemen is tot hoofd der Hendrikschool alhier benoemd de heer J. M. A. BEEK gepensioneerd onderwijzer van Oost-Indië. Waarschijnlijk zal hij 21 dezer scheep gaan.

Weg ermee, in zee.

De heer Gral. S. G. die een paar weken geleden het ongeluk had twee personen met zijn auto aan te rijden en zwaar te verwonden, begaf zich maandagmiddag in een huurauto naar Westpunt. Hij werd gevolgd door zijn eigen chauffeur in een van zijn beide auto's, n. l. die welke hem al een paar keer in aanraking met de politie had gebracht. Te Westpunt aangekomen, beval hij den chauffeur deze auto tot aan den rand van de hooge rots te rijden, die daar zoo goed als loodrecht uit zee oprijst. Daarna verzocht hij beide chauffeurs hem te helpen de auto over den rand der rots in zee te werpen. Een der chauffeurs trachtte nog het te voorkomen. door hem een som gelds ervoor te bieden. Er hielp geen moedertje aan. Geen stukje mocht ervan gehaald, de auto moest in zee. En zoo geschiedde het dat deze prachtcar boven van de rots geworpen en door de woest-opschuimende golven verzwolgen werd.

Bemanning van het SS. Amersfoort.

Zondag j.l. is de bemanning van het S.S. „Amersfoort" met uitzondering van den kapitein en stuurman hier per S. S. „Brion" aangekomen. De Hollandsche bemanning is Donderdag j. l. per S. S. Crijnssen" naar Holland vertrokken.

Het schip „Amersfoort" wordt als verloren beschouwd.

Toeristenbooten.

Zooals de vorige jaren, zal begin volgend jaar Curaçao wederom door verschillende toeristenbooten bezocht worden. De amerikaansche kranten zijn reeds begonnen reclame te maken voor een trip naar de West-Indies. In de „New-York Times" vonden we advertenties van het S. S. „*Veendam*" van de Holland-Amerika-Lijn, dat 15 Februari uit New-York zal vertrekken, en welks reis 28 dagen zal duren, en van het S. S. „*Reliance*" van de Hamburg-Amerika-lijn, dat voor de eerste maal 25 Januari en voor de tweede 25 Februari uit New York zal vertrekken.

Regen.

Donderdagmorgen hebben we een paar regenbuitjes gehad.

Zachtjes aan begint de verstikkende atmosfeer van de laatste weken, waarbij geregeld bijna de thermometer stond op 90—91 graden, wat op te frisschen. Zou eindelijk de zóó lang verwachte regentijd zijn aangebroken? Laten wij 't hopen.

De „Arend Petroleum Maatschappij."

Bij notarieele akte van 4 October j.l. is opgericht alhier door de Heeren, C. E. VAN DER STOK, gevolmachtigd vertegenwoordiger van de *Compañia Mexicana de Petroleo „El Aguila"* en G. H. ESKES, rechtskundig adviseur. der „*Arend Petroleum Maatschappij*

Als eerste Directeur zal optreden de heer Ir. ROBERT WILLIAM FRANCIS NEWTON te Aruba.

Vrijdag middag omstreeks kwart over twee begon 't bij helderen zonneschijn te regenen. Spoedig nam de bui in malschheid toe, 't begon te stroomen en hield aan tot ongeveer half vier. De regenmeter van het St. Thomas-College wees 55 m. M.

Het Garnizoen te Curaçao.

In de N. Rott. Crt. van 15 Sept. j. l. dringt de particuliere Curaçaosche correspondent dringend aan op versterking van het garnizoen. Geen dag en geen nacht mag er langer mee gewacht. Omtrent de reorganisatie der politie zegt hij eenige hoop te hebben dat wederzijdsche concessies tot een bevredigende oplossing zullen voeren.

Concessiën ook aan de autonomie van Curaçao.

Dit klinkt toch wel eenigszins anders als het Handelsblad van denzelfden datum schrijft. Blijkbaar heeft schrijver zijn standpunt *niet* prijsgegeven.

Examen.

De Heer H. C. J. Nieuwenhoff is geslaagd voor het Diploma Boekhouden.

Onze gelukwenschen.

In dank ontvangen

van het Agentschap van de „Navigazione Generale Italiana" een pracht-reclameboekje met schitterende foto's van de twee nieuwe motor-stoombooten „*Orazio*" en „*Virgilio*", elk van 11.600 ton, waarvan de eerste op 22 October a. s. de reis zal aanvaarden en hier arriveeren omstreeks 9 November a. s.

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Sept. 1927 aandeden, met de vermelding van hun gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN			STOOMSCHEPEN		
	Aantal	Inhoud in M³ Bruto	Inhoud in M³ Netto	Aantal	Inhoud in M³ Bruto	Inhoud in M³ Netto
Maand Sept. 1927	162	35.130	31.218	304	2.703.067	1.507.215
Vorige maanden	1.229	292.418	262.876	2.406	21.758.672	12.275.845
Totaal	1.391	327.548	294.094	2.710	24.461.739	13.783.060

N. B. Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Zeilvaart

gedurende de maand Sepi. 1927

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar.*	
Aruba	28	Aruba	29
Barbados	1	Barbados	2
Bonaire	56	Bonaire	52
Bov. Eil.	1	Bov. Eilanden	1
Guanta	3	Colon	1
La Vela de Coro	18	Guanta	3
Maracaibo	10	Jacmel	2
Mayaguez	2	Kaap-Haitien	1
Pto. Cabello	26	Kingston	1
Rio-Hacha	1	La Vela de Coro	21
Sto Domingo	6	Maracaibo	10
St. Vincent	1	Pto Cabello	35
Tucacas	8	Pto Colombia	2
Van Zee	1	Santo Domingo	5
Total	162	Total	175

Kortegolf-zender.

Bij missive van 28 Juni j. l. aan den Kol. Raad heeft Z. E. de Gouverneur de som van f. 100.000 aangevraagd voor het aanschaffen van een kortegolfzender.

In De Surinamer lezen wij dat 10 December a. s. de definitieve kortegolfzender voor Suriname te Paramaribo verwacht wordt. Deze is voorzien van een Philips een kilowatt-lamp, welke in staat zal zijn om rond de geheele wereld te kunnen seinen. Waarschijnlijk zal dan in Januari 1928 de dienst met Holland officieel voor het publiek per kortegolf geopend kunnen worden.

Naar wij uit goede bron vernemen is men ook hier druk bezig met het bouwen van de lokalen van ontvangst in het oude militair Hospitaal, en voor de zender in het Riffort. Omtrent de datum van aankomst van deze definitieve Kortegolfzender is nog niets met zekerheid te zeggen. Vermoedelijk zal 't ook wel zijn in December. Als de zender komt, hoopt men in enkele dagen klaar te zullen wezen voor de officieele opening.

De Postvlucht naar Indië en terug.

1 October heeft luit. Koppen zijn postvlucht naar Indië aanvaard, met zijn vliegtuig „De Postduif". Hij werd vergezeld door den heer Frijns, vliegtuigbestuurder bij de Kon. Luchtvaart Mij, als tweede bestuurder, en den heer S. Ellerman als werktuigkundige. Het vliegtuig is een drie motorig Fokker VII-vliegtuig.

Volgens 11 October hier ontvangen kortegolfbericht is de „Postduif" maandag 10 October na een voorspoedige reis te Batavia aangekomen. Te Weltevreden werden groote hulde-betoogingen gehouden. Dinsdag morgen arriveerde de „Postduif" te Bandoeng, waar den koenen vliegers ook een grootsche ontvangst ten deel viel.

Hr. Ms. „Hertog Hendrik."

Hr. Ms. pantserschip Hertog Hendrik zal in de eerste dagen van November een winterreis naar West-Indië ondernemen en medio Maart in Nederland terugkeeren. Op de uitreis zullen Ponta-Delgada (Azoren) en St. Thomas en op de thuisreis Martinique en Ponta-Delgada worden aangedaan. Verder zal een bezoek worden gebracht aan de eilanden Boven den wind en Onder den wind en in Paramaribo 2 weken worden verbleven.

BUITENLAND.

De Duitsche Katholiekendag.

„De Duitsche Katholiekendag te Dortmund begin Sept. gehouden was een schitterende manifestatie van de katholieke gedachte".

Met dit waardeerend en veelzeggend getuigenis leidt een niet katholiek blad, de *Kölnische Zeitung*, zijne beschouwing over de jongste jaarlijksche bijeenkomst onzer Duitsche geloofsgenooten in. En al meent het ook onder meer dan één opzicht critiek te moeten uitoefenen op hetgeen te Dortmund gesproken en besloten werd, het geeft toch onomwonden te verstaan, dat de katholieke kracht en de katholieke eenheid er op indrukwekkende wijze tot uiting kwamen en dat de leiders en redenaars verklaringen en uitspraken deden hooren, die volkomen passen in het raam van onzen tijd. De kerk veroudert niet, zeide de rijkskanselier, dr. Marx, reeds in een der eerste vergaderingen. Zij is — in den goeden zin van het woord — modern en zal modern blijven en, steunend op haar goddelijke kracht, zal zij ook „mit dieser Zeit fertig werden".

In het prachtig verloop van dezen Katholiekendag ligt een rijke belofte voor de toekomst opgesloten en niet minder een geruststelling voor het heden. Het aantal deelnemers was overweldigend (ongeveer 155.000 man) en grooter dan ooit: de geestdrift laaide telkens hoog op, en de redevoeringen kenmerkten zich door een warmte, een ernst, een kloekheid: welke het bewijs leverden, dat de Duitsche katholieken weten wat zij willen en niet aarzelen de vraagstukken onder de oogen te zien, welke hunne oplossing wachten. Dat zij daarbij nog altijd kunnen rekenen op een machtige partij in de Volksvertegenwoordiging en dat het hoogste ambt in het Rijk, na dat van President, door een der hunnen wordt bezet, geeft aan hun vertrouwen op de toekomst een stevigen ondergrond.

En wanneer men vergelijkingen gaat maken, dan blijkt, dat deze Katholiekendag in geen enkel opzicht achterstond bij die in vroegere perioden van het Rijk en van de partij.

Toen indertijd de Kultuurkampf ten einde liep en Bismarck, door het Centrum daartoe gedwongen en onder Rome's machtige leiding, de eene concessie na de andere moest doen, zoodat successievelijk bijna alle hatelijke wetten tegen de Kerk verdwenen, voorspelde men, dat thans ook de Centrumpartij haar reden van bestaan zou verliezen en dat het weldra met de staatkundige en verdere eensgezindheid der katholieken gedaan zou zijn. Alleen de kerkvervolging had hen bijeen gebracht en bijeen gehouden. Maar nu deze kerkelijk-politieke strijd had opgehouden en leiders als Windthorst het tijdelijke met het eeuwige hadden verwisseld, zou het Centrum spoedig uiteenvallen en voor de Katholiekendagen nauwelijks meer stof ter behandeling overblijven. Zij zouden verschrompelen en steeds meer en steeds sneller hun aantrekkingskracht verliezen. . . . . .

Het is reeds eenige tientallen van jaren geleden, dat deze voorspellingen werden vernomen en met de meeste beslistheid werden gedaan. Maar hoe geheel anders is de loop van zaken geweest, en hoe weinig toonden zij, die zich in zulke voorspellingen meenden te mogen vermeien, de onbuigzame kracht en de altijd durende actualiteit der katholieke beginselen te kennen. Voor de oude beproefde leiders kwamen anderen in de plaats, en elke wisseling van tijd en omstandigheden bracht nieuwe vraagstukken naar voren, welke de volle aandacht der katholieken eischten en het in standhouden der Centrumpartij naar alle zijden wettigden. Na de catastrofe van den oorlog was het voornamelijk aan het Centrum te danken, dat het rijk niet in anarchie ten onder ging; en de scholing, welke de stichters en eerste leiders der partij aan hunne volgelingen hadden gegeven, kwam nu vooral tot uiting in positieven arbeid. Had het Centrum in vroeger jaren voortdurend strijd moeten voeren tegen een regeering welke de rechten der Kerk met voeten trad, thans zagen zijne aanvoerders zich geroepen tot gouvernementeelen arbeid en namen leden der katholieke partij den zetel in, weleer door Bismarck geschapen en gedurende twee decennia bezet! Zonder het Centrum zou het zelfs niet mogelijk zijn geweest een behoorlijke regeeringsmeerderheid te vormen.

Deze duurzame kracht der katholieke partij — welke te Dortmund weder zoo glansrijk zich openbaarde — is een geluk voor het Duitsche rijk en een waarborg voor zijn ontwikkeling. Maar zij is meer dan dat, omdat zij wortelt in de zelfde beginselen, welke ook in andere landen door de katholieken worden beleden en dus niet enkel voor Duitschland, maar voor de geheele wereld haar groote waarde heeft als een even verblijdend als sterkend en bemoedigend feit.

Mac. Donald pleit voor de Vereenigde Staten van Europa.

Engelsche en Amerikaansche bladen bevatten een pleidooi van Ramsay Mac Donald, den vroegeren eerste minister van de regeering uit de arbeiderspartij, voor de stichting van de Vereenigde Staten van Europa.

Dat Amerika geen deel uitmaakt van den Volkenbond, vindt hij niet erg. Hij zou tevreden zijn, als heel Europa er voorloopig toe behoorde. Wanneer Europa zijn huis op orde brengt, kan Amerika niet onverschillig blijven. Laten wij ons concentreeren op de „Vereenigde Staten van Europa" en ons duidelijk maken wat dit woord beteekent.

De Vereenigde Staten van Europa kunnen geen verbond met een gemeenschappelijk parlement zijn. Als er een gemeenschappelijke raad aan het hoofd komt, mag hij zich niet met binnenlandsche aangelegenheden van de deelnemers bemoeien. Hij moet de souvereine Staten nemen gelijk zij zijn; zijn eenige zorg moet de buitenlandsche betrekkingen gelden en bepaaldelijk hun geschillen, die tot botsingen kunnen leiden. Het moet een lichaam van verzoening en arbitrage zijn — een lichaam dat de macht heeft te zeggen: „Gij kunt alles doen wat uw volk verkiest of zal gedoogen, maar wij zullen niet toestaan, dat gij oorlog maakt. Dit behoort niet tot uwe souvereine bevoegdheden als natie".

Wij willen, vervolgt Mac Donald, geen onderdrukking van ideeën, wij willen den oorlog uitroeien.

Hij betreurt het dat het protocol van Genève, waarin de Vereenigde Staten van Europa een practischen vorm kregen, opzij is geschoven. Het verklaarde den oorlog vogelvrij, het bood veiligheid aan de naties, het maakt arbitrage verplicht en verklaarde den Staat, die deze niet wilde aanvaarden tot den aanvaller en daarom vogelvrij. De Staat was binnen zijn eigen gebied souverein; met betrekking tot andere Staten was hij dat niet en kon hij zulk een souvereiniteit niet met wapengeweld laten gelden.

Al onze conferenties over ontwapening, al onze tractaten over scheidsrechterlijke regeling, al onze bondgenootschappen bewijzen hoe rechtvaardig en wijs de oude wijsgeeren en staatslieden waren, die van de Vereenigde Staten van Europa droomden, gelijk Erasmus reeds in 1519 deed toen hij een krachtig beroep op den vrede deed, daarbij vertrouwende op den christelijken geest der menschelijkheid, meer dan op politieke overeenkomsten.

Het probleem zal aan de orde blijven. De schaduw ervan zal ons blijven vervolgen „tot een regeering met een verren en diepen blik in de werkelijkheid het tot een van de eerste taken zal maken en met succes de moeilijkheden ervan zal overwinnen."

Bekendmaking.

De ondergeteekende maakt hierbij bekend, dat vanaf heden tot nadere aankondiging, de kade langs de De Ruyterkade, gerekend vanaf de oude ophaalbrug (Van den Brandhofbrug) in Oostelijke richting over eene lengte van 50 M. voor het verkeer (te land en te water) afgesloten is.

Curaçao, den 12n October 1927.

De wnd. Procureur-Generaal,

3—1 C. S. GORSIRA.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van gouden en zilveren voorwerpen ter Spaar en Beleenbank van Curaçao beleend van den **4dn Januari 1926** *af tot en met* **30 Juni 1926**, *onder* **No. 1901 M** *tot en met* **No. 1130 O** *zal plaats hebben op Donderdag den 20st October a.s. s'morgens ten negen uur en volgende Donderdagen.*

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 15n October 1927.

De Voorzitter

H. J. Cohen Henriquez